

V vrlem narodu helenskem, kateri je imel um in srcé občutno za visoke ideale, se je rodil oni mislec stagirski, kateri je rekel: „Najboljši narod je tisti, ki obdeluje polje.“

Moderni narodje so gradili na podlogi, postavljeni v klasičnem veku, oslanjajoč se na prestare kulturne dobe.

Spomin na prvotna stanja, katera so vladala, dokler se ljudje še obče niso poprijeli poljedelstva, se je zatorej nam izgubil, tako, da mu novi vek vselej ne daje zaslužene časti.

Novi vek, včasi prav po krivici, z nekakim usmiljenjem gleda doli na poljedelstvo ter daje prednost mlajšemu njega bratu: obrtnijstvu. Dandanes opažajo med njima protivje, katerega prav za prav ni najti. Saj sta oba v tem edina, da hočeta človeku izboljšati položaj, da mu življenje ne samo vzdržujeta nego tudi zaljšata in boljšata blagostanje, v katerem samo je môči, da rastó naši duševni naporí. Zeleti bi le bilo, da se poljedelstvo in obrtnijstvo, prava rodna brata, vedno med seboj podpirata, in da delujeta združeno, ker takim načinom lahko prispeta gotovejše in hitrejše do skupnega cilja. (Kon. prih.)

O vrednosti soje-fazolice za našo domovino.

Mnogo se je uže pisalo o soji-fazolici, ki so jo Kitajci poslali v dunajsko razstavo leta 1873., in od več strani se ji zdaj taka hvala poje, da bi se utegnilo misliti, da kar po soji bomo segli, pa naš fižol in vse drugo naše sočivje opustili. Al kolikor je nam soja znana iz naše lastne skušnje in iz sporočil drugih nam sosednih dežel, smemo trditi, da se pri nas ne bo soja nikoli udomačila ali pa še celó spodrinila naš fižol ali našo lečo.

Naj našim bralcem navedemo sporočila, ki so nam došla od hrv.-slav. gospodarskega društva v Zagrebu.

Omenjeno društvo razposlalo je za poskušnjo lansko leto koncem aprila 18 podružnicam rumeno sojo. Podružniška poročila skoraj vsa so si enakega mnenja o soji in se strinjajo s poročili podružnice iz Karlovca in Vel. Gorice.

Karlovška podružnica poroča sledeče o soji:

O soji je mnenje zeló različno, vendar se pa mora priznavati, da jej

a) mrazi škodujejo. Letos smo seme malo kasneje sadili, to je, še le v polovici maja. Dobri Bog dal nam je jesen brez mraza, ter je zarad tega mogla soja meseca oktobra še zoreti in je večinoma tudi dozorela. Soja se pa poprej ne sme saditi kakor koruza, ker jej mrazi škodujejo. Soja se tedaj pred sv. Jurjem ne sme saditi, kakor tudi koruza ali fižol ne. Pri nas je pa mnogokrat uže v drugi polovici septembra hud mraz, kedar soja še ni dozorela. — Vidi se iz tega, da soji preti nevarnost mraza spomladi in tudi v jeseni, zatorej se bode soja le v vrtih saditi mogla;

b) res je, da je soja jako rodovitna; al primeroma s fižolom se je le malo more vsaditi na kak prostor zato, ker se mora redko saditi. Zarad tega je na enem oralu zemlje tudi ne izraste toliko, kolikor je rodovitna. Ako vzamemo, da se na en oral more $\frac{1}{4}$ vagana soje vsaditi, in ako nam 1 zrno poprek dá 120 zrn, dobimo od ene četrti vagana 120 četrtink ali pa 30 vaganov. Toliko nam pa dá tudi naš fižol, ako se sam sadi; če se pa še koruza in buče posadí med fižol, onda je pa pridelek še večí. Razen tega se pa koruza zmirom lahko v denar spravi, dočim se soja morda ne bo tako lahko mogla prodati. Tudi je koruza mnogo sigurneja od soje;

c) soja, ako se hoče dobro obdelati, mora se dva-krat okopavati, drugikrat tudi osipati, da ne polegne. Obdelovanje soje je zatoraj drago. Edino, kar bi sojo priporočalo, bilo bi to, da ne potrebuje mnogo semena.

Iz podružnice Vel.-Goriške glasí se sporočilo tako-le:

Znanstveno preiskavanje soje dokazalo je vrednost njeno gledé tega, da je zeló redivna; to jo povzdi-guje nad vse znano sočivje. Akoravno je znanstvo (kemija) pripomoglo do tega, da se je gospodarstvo povzdignilo do te stopinje, kakor je dandanes, je pa vendar vsakemu jasno, kdor se z gospodarstvom bavi, da bi se utegnil jako motiti, če ne bi gledal na praktično vrednost kakega sadeža, ampak se naslanjal samo na teorijo in znanstvene rezultate. Kjer se more obedvoje združiti, tam se more tudi na korist računati; kjer se pa to ne dá, tam je pa tudi gotovo, da ostane gospodar kratkih rokavov.

Soja, od teoretične strani ogledana, je velike vrednosti; če pa se ogleda od strani praktične (dejanske), mora se priznati, da so naš grah, grašak ali leča mnogo več vredni.

Zato smemo kar naravnost trditi, da se soja nikdar ne bode našemu ljudstvu tako priljubila, kakor se je naše drugo sočivje. To pa posebno zarad tega, ker kasno dozori, — ker jo je treba nenavadno dolgo časa kuhati, in ker je tudi čudnega okusa. Gotovo se ne bode največjemu vegetarjancu priljubila, ako jo je pokusil. Zarad tega mislimo, da soja, ako se pri nas udomači, se ne bo nikoli za človeško hrano, ampak le za krmo živine rabila.

Zarad njene velike redivnosti (hranivnosti) spodrinila bi naše sočivje — ne gledé na njeni okus — samo onda, ako bi bolj zgođe dozorela; al soja dozori še le, ko smo se uže družega našega sočivja nasitili, in ga tudi uže za zimo spravili. Veliko prednost pred sojo ima grah. Ko smo v dolgi zimi uže večidel vse sočivje prejeli ter se veselimo uže frišnega, pride grah zadosti rano s svojim zelenim, okusnim in tečnim zrnom na vrsto, ki dobro zadovoljuje naši želji. Žalibog, da je grah, tako okusno in redivno jelo, pri nas še malo razširjen, ker se nahaja le po vrtih. Zatoraj bila bi prva dolžnost, delati na to, da se graha tem več sadi, čem večja je njega vrednost memo soje. —

Tako govorijo izkušnje tudi na Hrvaškem.

Kakor smo uže unidan rekli, ne smemo se pri novih sadežih prenaglati, ampak čakati tako dolgo, da iz poskušalnih vrtov so prišli na polje kmetovo. Taka previdnost je po tem bolj na pravem mestu takrat, ko imamo uže udomačene sadeže, s katerimi, kakor z našim fižolom, lečo, grahom, grahorom, bobom, smemo prav zadovoljni biti. Če bomo čez 3 leta po poljskih izkušnjah še slišali soji-fazolici hvalo peti v časnikih, onda se je bomo tudi mi poprijeli. — Z resastim gabezom (*symphytum asperrimum*) smo pa uže danes pri kraji.

Na hrošče (kebre)!

Kmetijski časniki začeli so opominjati kmetovalce, naj se spravijo na lov hroščev (kebrov), kajti dokazovati še le škodo, ki jo hrošči in njegov črv kmetijstvu delata, bilo bi to, kakor vode nositi v Savo ali v Dravo. Tudi „Novice“ so uže pred 30 leti napovedovale boj hroščem in gosenicam, in ga ponavljajo vsako leto. Zato tudi mi s časnikom Bolcanskim „Mittheil. des landw. Ver. in Bozen“ na kratko rečemo samo to-le:

„Pokončevanje hroščev poplača se uže samo po sebi dobro, kajti gnojivna vrednost enega hekto-